

แหล่งของรายรับ : รัฐวิสาหกิจ

ในบทนี้ จะได้พิจารณาถึงแหล่งของ เงินทุนที่รัฐบาลกำหนดนโยบายและวางแผนที่จะนำมาใช้ ภายตามโครงการพัฒนาการ เศรษฐกิจอีกแหล่งหนึ่ง คือ รายจ่ายที่ใช้รายได้จากการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ผู้เขียนจะกล่าวถึงปัญหาบางประการที่สำคัญ ๆ ที่รัฐวิสาหกิจประสบอยู่ทั้งในอดีตและปัจจุบัน แม้กระทั่งในอนาคตเองก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาที่ได้พบอยู่นี้ได้ นอกเสียจากว่าจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

ในการพิจารณาเรื่องนี้ มีข้อที่ควรขอความเข้าใจไว้ด้วยว่า ยอดกะประมาณการลงทุนของ รายได้ของรัฐวิสาหกิจตามที่รัฐบาลได้ประมาณไว้ ดังได้แสดงไว้ในตารางข้างต้นนั้น มิได้หมายถึง รายได้ที่รัฐวิสาหกิจจะต้องนำส่ง เป็นรายได้แก่รัฐ รายได้ที่รัฐวิสาหกิจต้องส่งให้รัฐ ซึ่งรัฐบาลจะนำ มาใช้จ่ายในการพัฒนา เศรษฐกิจนั้น ได้รวมอยู่ในยอดรายจ่ายที่จะจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินแล้ว ^{๑๑๑} (ดูตารางที่ ๖) แต่ก็น่าสังเกตว่า รายจ่ายพัฒนา เศรษฐกิจจากงบประมาณแผ่นดินในตารางที่ ๖ นั้น มิได้แยกออกให้เห็นโดยชัดแจ้งว่า เป็นส่วนรายได้ของรัฐวิสาหกิจเท่าใด ส่วนยอดกะประมาณการ ลงทุนจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจนั้น หมายถึงจำนวนเงินที่รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ มีโครงการที่จะนำราย ใต้ของตนเองไปใช้ในการลงทุนขยายงาน หรือดำเนินงานตามโครงการใหม่ และงานหรือโครงการ ต่าง ๆ เช่นว่านั้น เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๘ ด้วย

^{๑๑๑} รายได้ที่นำส่ง เข้ารัฐในยอดรัฐพาณิชย์นั้น หมายถึง เป็นรายได้จากรัฐวิสาหกิจที่ได้ได้เป็นการ ประกอบกิจการโดยผูกขาด สำหรับรายได้จากรัฐวิสาหกิจที่เป็นการผูกขาดนั้น นำส่งรัฐในงบบนภาษีอากร ประเภทภาษีลักษณะผูกขาด ซึ่งได้แก่เงินชวราชการยาสูบและไฟ รายได้จากโรงงานยาสูบ รายได้ สลากกินแบ่ง และรายได้จากกิจการผูกขาดอื่น คือกำไรโรงงานไฟ และกำไรจำหน่าย เสพติภัณฑ์ไทย รายได้จากภาษีลักษณะผูกขาดนี้ รัฐได้สูงมากขึ้นทุกปี คือปีงบประมาณ ๒๕๐๔ ได้ ๕๗๑.๕ ล้านบาท ปี ๒๕๐๕ ได้ ๕๗๘.๘ ล้านบาท และปี ๒๕๐๖ ประมาณไว้ว่าจะได้ถึง ๗๐๗.๑ ล้านบาท

แต่ในการพิจารณาในบทนี้ จะพิจารณาถึงรายได้ทั้งสองประเภท กล่าวคือ ทั้งรายได้ที่รัฐวิสาหกิจนำส่งรัฐ และรายได้ที่รัฐวิสาหกิจจะนำไปลงทุน เพราะตามความเป็นจริงแล้ว รายได้ทั้งสองประเภทนี้จะมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับผลแห่งการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจทั้งหลายนั่นเอง

การดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทยไม่ได้รับผลเท่าที่ควร ทำให้รัฐบาลต้องจัดสรรเงินจากงบประมาณแผ่นดินให้แก่รัฐวิสาหกิจบางแห่ง เพื่อนำไปชำระหนี้ หรือ เพื่อดูค้ำหนุนให้กิจการนั้นๆ ดำเนินอยู่ต่อไป นับตั้งแต่รัฐบาลได้ดำเนินกิจการรัฐวิสาหกิจมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งปัจจุบันนี้ รัฐบาลมีทุนอยู่ในรัฐวิสาหกิจประมาณ ๘,๐๐๐ ล้านบาท ^{๑๑๒} และยิ่งจะทวีจำนวนสูงขึ้นอีก ดังจะเห็นได้จากตารางที่ ๓๑ ว่า รัฐบาลจ่ายงบประมาณให้แก่รัฐวิสาหกิจสูงขึ้นทุกปี ดังนั้น ถ้าหากรัฐบาลไม่เข้าดำเนินการแก้ไขปรับปรุงตามควรแก่กรณีแล้ว ก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่า รัฐวิสาหกิจจะเป็นภาระแก่งบประมาณแผ่นดินอยู่ตลอดไป

ตารางที่ ๓๑

งบประมาณรายจ่ายค้ำหนุนรัฐวิสาหกิจในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๓ - ๒๕๐๖ (บาท)

ประเภทรัฐวิสาหกิจ	๒๕๐๓	๒๕๐๔ (๘ เดือน)	๒๕๐๕	๒๕๐๖
ก. คำนสาธาณูปโภค				
๑. การไฟฟ้ายันฮี	๕๒,๐๐๐,๐๐๐	๘๘,๕๐๐,๐๐๐	๘๑,๐๐๐,๐๐๐	๗๑,๘๕๐,๐๐๐
๒. การไฟฟ้านครหลวง	๑๗,๕๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐	๒๕,๕๕๐,๐๐๐
๓. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๒๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๒,๕๐๐,๐๐๐	๕,๘๗๐,๐๐๐	๘๘,๗๐๐,๐๐๐
๔. การไฟฟ้าตะวันออก	—	—	—	—
๕. การลิกไนท์	—	—	๑๘,๒๐๐,๐๐๐	๓๖,๗๕๒,๕๐๐
รวมค้ำหนุนสาธาณูปโภค	๑๓๔,๕๐๐,๐๐๐	๑๓๖,๐๐๐,๐๐๐	๑๑๙,๐๗๐,๐๐๐	๒๒๓,๘๕๒,๕๐๐

^{๑๑๒} บคิ จุฑานนท์ "ปัญหาการบริหารนโยบายงบประมาณค้ำหนุนรัฐวิสาหกิจ" จุลสารวิจัยสังคมศาสตร์ ฉบับที่ ๑๑ (มิถุนายน ๒๕๐๕) หน้า ๒๕

ประเภทรัฐวิสาหกิจ	๒๕๐๓	๒๕๐๔ (๙ เดือน)	๒๕๐๕	๒๕๐๖
ข. กานคมนาควคและชนสง				
๑. การรฤพแหงประเทศไทย	๓๓,๘๐๐,๐๐๐	๓๔,๔๐๐,๐๐๐	๕,๑๐๐,๐๐๐	๓๒,๔๐๐,๐๐๐
๒. การทา เรือแหงประเทศไทย	๓๐,๘๗๐,๐๐๐	๔๓,๐๓๔,๕๐๐	๓๐,๘๓๐,๐๐๐	๒๔,๖๒๐,๐๐๐
๓. องคการโทรศัพทแหงประเทศไทย	—	—	๑๒,๐๐๐,๐๐๐	๓๔,๐๐๐,๐๐๐
๔. องคการรับสงสินคาและพัสดุภณฑ	—	—	—	๕,๐๐๐,๐๐๐
๕. บริษัทไทยเคินเรือทะเลจำกัด	—	๑๕,๔๕๔,๒๗๕	๑,๖๕๒,๐๐๐	๒,๖๐๐,๐๐๐
๖. บริษัทเคินอากาศไทยจำกัด	—	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐
รวมกานคมนาควคและชนสง	๖๔,๖๗๐,๐๐๐	๙๕,๙๒๘,๗๗๕	๕๒,๕๘๒,๐๐๐	๑๐๓,๓๒๐,๐๐๐
ค. กานอุตสาหกรรม				
๑. องคการแกว	๘๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๗,๕๐๐,๐๐๐
๒. องคการแมตเตอร	—	—	—	๒,๕๐๐,๐๐๐
๓. องคการผลิตอาหารสำเรจรูป	๒,๗๐๐,๐๐๐	๑๘,๕๕๐,๐๐๐	๒๔,๓๖๑,๕๐๐	๔๐,๕๗๓,๐๐๐
๔. องคการทอผ้า	—	—	—	๔๑,๒๐๐,๐๐๐
๕. องคการฟอกหนัง	—	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐
๖. องคการอุตสาหกรรมทองเบิน	—	๔,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐	๗,๐๐๐,๐๐๐

(บาท)

ประเภทรัฐวิสาหกิจ	๒๕๐๓	๒๕๐๔ (๕ เดือน)	๒๕๐๕	๒๕๐๖
๗. องค์การสะพานปลา	—	—	—	—
๘. องค์การสวนยางนาบอน	๓,๕๐๐,๐๐๐	๒,๒๔๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๗,๗๕๐,๐๐๐
๙. โรงงานกระดาษไทย	—	—	—	๕๐๐,๐๐๐
๑๐. บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจ แห่งชาติ	๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๖๒,๐๐๐,๐๐๐	๙๙,๗๔๘,๐๐๐	๑๕๖,๐๐๐,๐๐๐
๑๑. โรงกลั่นน้ำมันที่ ๑ และ ๒	๑๓,๓๐๐,๐๐๐	๒๔,๔๘๘,๐๙๕	๖๗,๓๔๐,๐๐๐	๖๖,๓๕๑,๐๐๐
๑๒. บริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาล ชลบุรี จำกัด	—	—	—	๓๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๓. บริษัทยางไทย	—	—	—	๓๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๔. โรงงานเครื่องเคลือบ ดินเผา	—	—	—	๓๐,๐๐๐,๐๐๐
๑๕. โรงงานเภสัชกรรม	—	—	—	—
รวมคานอุตสาหกรรม	๒๒๐,๓๐๐,๐๐๐	๒๑๗,๒๗๘,๐๙๕	๒๐๒,๙๔๘,๕๐๐	๓๕๔,๐๗๔,๐๐๐
ง. คานบริการและอื่นๆ				
๑. องค์การคลังสินค้า	—	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	—
๒. องค์การเชื้อเพลิง	—	—	๒๖,๑๖๔,๐๐๐	—
๓. องค์การส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๔,๐๐๐,๐๐๐	๖,๐๐๐,๐๐๐
๔. องค์การสวนสัตว์	—	๒๐๐,๐๐๐	๗๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐
๕. บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด	—	—	—	๑,๐๐๐,๐๐๐
๖. บริษัทสหโรงแรมไทย	—	—	—	๑๓,๖๓๐,๐๐๐
๗. สถานชานาญ เกราะห้	—	—	—	๘,๐๐๐,๐๐๐
๘. ธนาคารมณฑล	—	—	๓๕,๐๐๐,๐๐๐	—
๙. ธนาคารเกษตร จำกัด	—	—	๒๐,๐๐๐,๐๐๐	—
รวมคานบริการและอื่นๆ	๒,๐๐๐,๐๐๐	๗,๒๐๐,๐๐๐	๘๖,๘๖๔,๐๐๐	๒๙,๖๓๐,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๔๒๑,๔๗๐,๐๐๐	๔๘๕,๓๗๘,๐๙๕	๔๒๒,๕๖๕,๕๐๐	๗๑๐,๗๐๔,๐๐๐

ที่มา : สำนักงบประมาณ

สำหรับในปีงบประมาณ ๒๕๐๓ รัฐบาลก็ได้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้แก่รัฐวิสาหกิจ เป็นจำนวน ๓๐๐ ล้านบาท

สาเหตุที่รัฐวิสาหกิจดำเนินงานไม่ไคล และต้องประสบกับการขาดทุนหรือเสื่อมโทรมนั้นมีอยู่มาก ซึ่งถึงแม้ว่าสาเหตุจะแตกต่างกันบ้างในรัฐวิสาหกิจแต่ละแห่งก็ตาม แต่พิจารณาโดยส่วนรวมแล้ว ก็มีสาเหตุบางอย่างที่เหมือนกัน คือ

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการวางแผนหรือโครงการ มักจะปรากฏว่า รัฐวิสาหกิจที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นมานั้น ขาดการพิจารณาโดยรอบคอบในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้นว่า ในด้านแหล่งวัตถุดิบ สถานที่ตั้งโรงงานและความต้องการของตลาด จึงมักปรากฏว่า ต้องเสียค่าขนส่งวัตถุดิบไปยังโรงงาน หรือค่าขนส่งผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายสูง และบางครั้งก็ขายสินค้าไม่ได้ หรือไม่หมด เพราะประกอบกิจการใหญ่จนเกินความต้องการของตลาด

๒. ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้บริหารงาน กล่าวคือ ผู้บริหารงานชั้นผู้ใหญ่ในรัฐวิสาหกิจมักจะเป็นข้าราชการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ไปทำงานนอกเหนือจากราชการประจำ ในกรณีนี้ก็มักจะนำเอาระบบการปฏิบัติงานของทางราชการไปใช้ทั้งการติดต่อภายในหน่วยงานเอง และระหว่างหน่วยงานกับภายนอกด้วยความเคยชิน ผลก็คือทำให้การงานล่าช้ากว่าที่ควร ซึ่งไม่เหมาะสมแก่รัฐวิสาหกิจบางประเภทที่ต้องการความรวดเร็วในการดำเนินงาน เช่นเดียวกับธุรกิจทั้งหลายที่ดำเนินงานโดยเอกชน ในด้านตัวผู้บริหารงานเองก็ไม่สามารถอุทิศเวลาให้แก่รัฐวิสาหกิจได้อย่างเต็มที่ เพราะมีงานราชการที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว นอกจากนั้นก็ยังเป็นที่น่าสงสัยว่า บุคคลผู้บริหารงานจะมีความรู้ความชำนาญเพียงพอในกิจการของรัฐวิสาหกิจที่ตนบริหารงานอยู่หรือไม่ ทั้งนี้ เพราะไม่แน่ว่าผู้ที่มีความสามารถในทางราชการจะต้องมีความสามารถในทางธุรกิจด้วย ประสิทธิภาพและความเชี่ยวชาญของผู้บริหารงานนั้น เป็นเงื่อนไขที่จำเป็นที่สุดประการหนึ่งของความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่มีผู้กล่าวไว้เกี่ยวกับบริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ (NEDCOL) ว่า

..... lack of experience and skills at all levels and misues of funds by the people combined to render the NEDCOL a complete fiasco; by the end of 1957, it was bankrupt. ๑๑๓

อนึ่ง สำหรับรัฐวิสาหกิจที่ต้องถูกควบคุมโดยเคร่งครัดจากคณะกรรมการ และหน่วยราชการที่รัฐวิสาหกิจสังกัดอยู่นั้น ก็อาจมีผลทำให้รัฐวิสาหกิจขาดลักษณะความคล่องตัว หรือความยืดหยุ่น (Flexibility) ในการดำเนินงาน ซึ่งย่อมเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งต่อความสำเร็จของการดำเนินกิจการ ปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้บริหารงานอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้บริหารงานอาจจะสนใจต่อรายได้ คือเงินเดือนที่ตนจะได้รับในเดือนหนึ่ง ๆ เท่านั้น กิจการจะขาดทุนหรือมีกำไร คนที่ใดแต่เงินเดือน (ในกรณีมีกำไรมากก็อาจได้โบนัส) เพราะฉะนั้น ความกระตือรือร้น และประสิทธิภาพในการดำเนินงานจึงสูญเสียไป เพราะเอกชนเจ้าของวิสาหกิจเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงต่อผลงานของเขา

๓. ปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง กล่าว คือ รัฐวิสาหกิจมักจะมีพนักงานมากเกินไป ซึ่งทำให้รายจ่ายในด้านเงินเดือนค่าจ้างสูงมาก ข้อนี้เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการผลิตของรัฐวิสาหกิจมีระดับสูง ๑๑๔ และพนักงานหรือคนงานที่บรรจุ เข้ามามาก ๆ นั้น ย่อมจะมีผู้ที่ยกย่องสมรรถภาพอยู่ด้วย โดยที่การบรรจุคนงานดังกล่าวนี้บางกรณีก็เป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง ๑๑๕ ดังนั้น ถึงแม้จะทราบก่อนหรือทราบภายหลังการบรรจุแล้วว่า ไม่มีสมรรถภาพเพียงพอก็ตาม ก็ยอมเป็นภาระยากลำบากที่จะปลดออก ปัญหาอีกด้านหนึ่งที่ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงก็คือ การควบคุมการชื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ และอื่น ๆ ไม่มีระเบียบการควบคุมที่รัดกุมพอ จึงอาจมีผลทำให้การใช้จ่ายเงินไปโดยไม่ประหยัดหรือแม้กระทั่งไม่สุจริตก็ได้

.....

๑๑๓ Elizer B. Ayal "Some Crucial Issues in Thailand's Economic Development," Pacific Affairs Vol. 34, No.2, (Summer, 1961)

๑๑๔ คณะสำรวจเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาการของรัฐ หน้า ๑๑๔

๑๑๕ "เรื่องเดียวกัน"

๔. ปัญหาเกี่ยวกับหนี้สิน รัฐวิสาหกิจบางแห่งมีหนี้สินอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งทำให้มีภาระต้องจ่ายเงินต้นและดอกเบี้ยคืนเป็นจำนวนมาก สิ่งนี้อาจทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนดำเนินงาน ยิ่งไปกว่านั้น รัฐวิสาหกิจบางแห่งถึงกับไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ผลก็คือรัฐบาลต้องเข้ารับภาระชำระหนี้ที่แทน ในฐานะเป็นผู้ค้ำประกันเงินกู้ ในกรณีตรงกันข้าม เมื่อรัฐวิสาหกิจเป็นเจ้าหนี้แก่ลูกค้าบางก็ปรากฏว่า รัฐวิสาหกิจบางแห่งไม่เร่งรัดการเรียกร้องให้ชำระหนี้ จึงทำให้เกิดหนี้สูญขึ้น

๕. ปัญหาเกี่ยวกับการนำเงินไปฝากในธนาคารพาณิชย์ รัฐวิสาหกิจบางแห่งเมื่อมีกำไรก็มักจะนำเงินไปฝากธนาคารพาณิชย์ เพื่อหวังดอกเบี้ยมาเพิ่มผลกำไรหรือโบนัสแก่เจ้าหน้าที่และคนงาน การฝากที่ไม่อาจถอนคืนได้ทันทีย่อมเป็นเหตุให้เกิดการขาดทุนหมุนเวียน

๖. ปัญหาเกี่ยวกับการบัญชี กล่าวคือ รัฐวิสาหกิจบางแห่งปิดบัญชีล่าช้า ทำให้ไม่สามารถทราบถึงผลการดำเนินงานได้ในเวลาอันสมควร บางแห่งก็ปิดบัญชีโดยไม่แสดงผลงานที่แท้จริง เช่น พยายามหักค่าเสื่อมราคาแต่น้อย เพื่อแสดงว่ากิจการมีกำไรหรือมีสินทรัพย์เป็นมูลค่าสูงกว่าความเป็นจริง ทั้งนี้ เพื่อหวังส่วนแบ่งในโบนัสหรือเงินปันผล

๗. ปัญหาการไม่ประสานงานระหว่างรัฐวิสาหกิจกับสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ และสำนักงานงบประมาณ ปัญหานี้เกิดขึ้นเพราะระยะเวลาในการเสนอโครงการโดยรัฐวิสาหกิจ การพิจารณาอนุมัติ หรือยับยั้งโครงการโดยสำนักงานสภาพัฒนาการ เศรษฐกิจแห่งชาติ และการพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามโครงการโดยสำนักงานงบประมาณขัดกัน หรือไม่ประสานกัน^{๑๑๖} กล่าวคือ สำนักงานงบประมาณจะพิจารณาจัดตั้งวงเงิน (Ceiling) ก่อนปีงบประมาณใหม่ถึง ๔ - ๕ เดือน เพราะกฎหมายวิธีการงบประมาณมาตรา ๑๕ กำหนดให้ "ผู้อำนวยการ (สำนักงานงบประมาณ) เสนองบประมาณประจำปีต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อคณะรัฐมนตรีเสนอต่อรัฐสภา เป็นเวลาอย่างน้อยสองเดือนก่อนวันเริ่มปีงบประมาณนั้น"^{๑๑๗} โดยปกติในทาง

^{๑๑๖} บคี "ปัญหาการบริหารนโยบายงบประมาณด้านรัฐวิสาหกิจ" หน้า ๔๓ - ๔๔

^{๑๑๗} พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๕๘ วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๐๒

ปฏิบัตินั้น สำนักงานประมาณจะเริ่มพิจารณาตั้งวงเงินงบประมาณตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ของปีก่อน
ปีงบประมาณ แต่ตามระเบียบการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจข้อ ๒๕ กลับระบุให้รัฐวิสาหกิจ
เสนอโครงการให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พิจารณาย่างน้อยก่อน ๒๐ วัน ของ
ปีงบประมาณ^{๑๑๘} ระยะเวลาซึ่งขัดกันเช่นนี้ย่อมทำให้เกิดข้อยุ่งยากแก่สำนักงานประมาณ เพราะไม่
ทราบว่ โครงการของรัฐวิสาหกิจแห่งใดจะได้รับอนุมัติจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่ง
ชาติหรือไม่เพียงใด จึงยากแก่การที่สำนักงานประมาณจะพิจารณาว่าสมควรจะตั้งวงเงินให้แก่รัฐ
วิสาหกิจใดเท่าใดหรือไม่ ปัญหาการไม่ประสานงานระหว่างรัฐวิสาหกิจกับหน่วยราชการดังกล่าว
อีกประการหนึ่งก็คือ รัฐวิสาหกิจและสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ อาจจะพิจารณา
กำหนดโครงการหรือแผนงานโดยเห็นสมควรแล้วว่า โครงการนั้น ๆ จะต้องทำให้เสร็จภายในเวลา
เท่านั้น ๆ โดยใช้เงินจำนวนเท่านั้น ๆ แต่พอมาถึงการพิจารณาอนุมัติงบประมาณโดยสำนักงานประมาณ
กลับปรากฏว่ามีเงินไม่พอ ทั้ง ๆ ที่โครงการนั้นก็และเหมาะสม เพราะโครงการที่รัฐวิสาหกิจเสนอ
และที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติอนุมัตินั้นเกินกำลังเงินของรัฐบาลไป เพราะฉะนั้นจึง
จำเป็นต้องยุบโครงการนั้นไป หรือคัดทอนลงให้พอเหมาะสมกับกำลังเงินที่สำนักงานประมาณจะสามารถ
จัดสรรให้ได้

ปัญหาเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้รัฐวิสาหกิจดำเนินงานไม่ไค่นั้น เป็นปัญหาเรื้อรังและ
ไม่ได้รับการแก้ไขมาเป็นเวลานาน จนกระทั่งรัฐบาลคณะปฏิวัติได้เข้ามาบริหารประเทศ จึงได้เริ่ม
ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ โดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ได้แต่งตั้งคณะ
ที่ปรึกษาระเบียบบริหารและองค์การของรัฐขึ้นมา สำหรับคณะที่ปรึกษาดังกล่าวนี้มีอำนาจ
หน้าที่ตรวจพิจารณากิจการขององค์การต่าง ๆ ของรัฐบาล องค์การรัฐพาณิชย์ องค์การหรือบริษัท
ที่รัฐบาลร่วมทุนหรือให้ความช่วยเหลือ และเสนอความคิดเห็นเพื่อ

๑. แก้ไขปรับปรุงส่วนลึกขององค์การให้ดียิ่งขึ้น
๒. รวมองค์การที่มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันให้เป็นองค์การเดียวกันในเมื่อมีเหตุผลควรรวม
๓. แยกองค์การที่กว้างใหญ่เกินควรตั้ง เป็นหลายองค์การในเมื่อมีเหตุผลควรแยก
๔. จัดตั้งใหม่ หรือย้ายสังกัด หรือแปลงรูป หรือยกเลิกองค์การหนึ่งองค์การใดในเมื่อมีเหตุผลอันควรทำเช่นนั้น
๕. ลดหรือเลิกการร่วมทุนหรือการให้ความช่วยเหลือในเมื่อเห็นชัดว่าควรลด หรือว่าการที่รัฐบาลเข้าร่วมทุนหรือให้ความช่วยเหลือนั้นเป็นผลเสียมากกว่าผลดี^{๑๑๕}

ในการดำเนินงานตามหน้าที่ดังกล่าว คณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐได้ตั้งอนุกรรมการซึ่งเป็นผู้ชำนาญหรือสันตติในกิจการชั้นชุดหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๒ เพื่อมีหน้าที่ตรวจตราค้นหาหาข้อเท็จจริงและวิจัยตลอดจนให้ความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ^{๑๒๐} และต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ ก็ได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นอีกคณะหนึ่ง โดยมีหน้าที่ในลักษณะเกี่ยวกับอนุกรรมการชุดแรก ทั้งนี้ เพราะองค์การต่าง ๆ ของรัฐบาล ซึ่งอยู่ในหน้าที่ตรวจพิจารณาของคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐมีมากด้วยกัน^{๑๒๑}

อนึ่ง คณะรัฐมนตรียังได้มีมติในเรื่องการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๐๔ เพื่อให้ถือเป็นหลักปฏิบัติทั่วไปว่า

^{๑๑๕} คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๘/๒๕๐๓ เรื่องตั้งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารและองค์การของรัฐ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๐๒

^{๑๒๐} คำสั่ง พ.อ.หลวงวิจิตรวาทการ ประธานคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ ที่ ๑/๒๕๐๕ เรื่อง ตั้งอนุกรรมการในคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๐๒

^{๑๒๑} คำสั่ง พระยาศรวิศาลวาจา ประธานคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ ที่ ๑/๒๕๐๕ เรื่อง ตั้งอนุกรรมการในคณะที่ปรึกษาส่วนองค์การของรัฐ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๕

ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาทบทวนการและรัฐวิสาหกิจเหล่านั้นสังกัด
พิจารณาตรวจสอบดู ถ้าปรากฏว่าองค์การและบริษัทใดดำเนิน
กิจการไปโดยไม่ปรากฏผลดีมีกำไรแล้ว ก็ให้พิจารณาปรับปรุง
กรรมการขององค์การและบริษัทนั้น ๆ เสียใหม่ และถ้าเห็นว่า
องค์การและบริษัทดังกล่าวยังมีทางที่จะดำเนินกิจการให้มี
ผลดีได้กำไรในภายหน้าแล้ว ก็สมควรพิจารณาหาทางตั้งงบประมาณ
ชดเชยให้เงินคืนให้ แต่ถ้าจะให้คงดำเนินการต่อไปมีแต่ทางขาดทุน
ถายเสีย ก็ให้พิจารณายุบเลิกเสีย ทั้งนี้ ให้เสนอคณะที่ปรึกษา
ส่วนองค์การของรัฐพิจารณาแล้วแต่กรณี ๑๒๒

นอกจากนั้นแล้ว เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๔ รัฐบาลยังได้ออกระเบียบการบัญชีและการเงินของ
รัฐวิสาหกิจขึ้นอีกด้วย เพื่อควบคุมการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีปรากฏว่ายังหละหลวม
ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นแบบเดียวกันให้ดีขึ้น และเป็นไปในมาตรฐานเดียวกัน ระเบียบนี้เริ่มใช้
บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๔

นโยบายและมติของคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นนับว่าชอบด้วยเหตุผลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาให้ยุบเลิกรัฐวิสาหกิจบางแห่งที่หากให้ดำเนินการต่อไปก็มีแต่ทางขาดทุน
ถายเสียอยู่เรื่อยไป จริงอยู่ ความมุ่งหมายของการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจบางแห่งขึ้นนั้นไม่ได้มุ่งหวัง
กำไร แต่เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนในทางใดทางหนึ่ง เช่น รัฐวิสาหกิจที่เป็นกิจการสาธารณูปโภค
แต่สำหรับรัฐวิสาหกิจที่มีลักษณะเป็นการค้าหากำไรนั้น รัฐบาลไม่ควรจะยอมขาดทุนอยู่ตลอดไป

นอกจากการพิจารณายุบเลิกรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานขาดทุนแล้ว ผู้เขียนยังมีความเห็น
ว่า รัฐวิสาหกิจที่ดำเนินงานไม่ขาดทุน แต่หมดความจำเป็นที่รัฐจะต้องเข้าดำเนินการต่อไปแล้ว

๑๒๒

หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว. ๘๐/๒๕๐๔ เรื่องการดำเนินงานของ
องค์การและบริษัทในความควบคุมของรัฐบาล ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๐๔

รัฐบาลก็ควรพิจารณาขุมเล็กเสียเช่นกัน เพื่อปล่อยให้เป็นเรื่องของเอกชน "รัฐวิสาหกิจในสหรัฐอเมริกา นั้น เมื่อกำเนินงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นมา และเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องตั้งรัฐวิสาหกิจนั้นไป แล้ว รัฐวิสาหกิจนั้น ๆ ก็จะยุบไป"^{๑๒๓} การปฏิบัติเช่นนี้นอกจากจะเป็นการกระทำที่สอดคล้องกับ นโยบายที่รัฐบาลได้เคยประกาศไว้หลายครั้งแล้วว่า จะไม่ทำการแข่งขันกับเอกชนแล้ว ก็ยังทำให้เอกชนสนใจและมีกำลังใจที่จะลงทุนประกอบการอุตสาหกรรมมากขึ้นตามนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐบาลอีกด้วย การปฏิบัติของรัฐบาลที่ไม่ตรงกับนโยบายที่แถลงไว้ ย่อมจะเป็นอุปสรรคแก่การลงทุนของเอกชนได้ ดังที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อกิจการอุตสาหกรรมได้เคยแถลงให้ทราบว่า สาเหตุประการหนึ่งในหลาย ๆ ประการที่เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน ในกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้น ก็เนื่องจากเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่ง นายทุนชาวต่างประเทศไม่แน่ใจว่า รัฐบาลจะประกอบการอุตสาหกรรมแข่งขันกับตนหรือไม่ คณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลกก็โต้กลับว่า "ความไม่แน่นอนในนโยบายเกี่ยวกับอุตสาหกรรมของรัฐ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นใหม่ เป็นเหตุให้เกิดผลร้ายต่อการลงทุนของคนไทยและชาวต่างประเทศ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม"^{๑๒๔}

อย่างไรก็ตาม เป็นที่เชื่อได้ว่า รัฐบาลจะยังคงดำเนินกิจการรัฐวิสาหกิจบางประเภทต่อไปอีกนาน เป็นต้นว่า รัฐวิสาหกิจที่เป็นบริการสาธารณูปโภค และรัฐวิสาหกิจประเภทผูกขาดทั้งหลาย ซึ่งทำรายได้ให้แก่รัฐเป็นจำนวนมาก ปัญหาที่ผู้เขียนใคร่จะหยิบยกมากล่าวสำหรับเรื่องนี้ ก็คือ ในอดีตและแม้กระทั่งในปัจจุบัน รายได้จากรัฐวิสาหกิจทั้งประเภทไม่ผูกขาดและผูกขาดที่นำส่งเป็นรายได้ในงบประมาณแผ่นดินนั้นมีจำนวนค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับ กำไรที่รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นได้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจประเภทไม่ผูกขาด ซึ่งประกอบด้วย ๓ งบ คือ เงินส่วนแบ่งธนาคารแห่งประเทศไทย รายได้จากองค์การของรัฐ และเงินปันผลนั้นทำรายได้ให้แก่รัฐน้อยมาก เช่น ในปีงบประมาณ ๒๕๐๔ รัฐบาลมีรายได้จากรัฐวิสาหกิจเพียง ๑๑๓.๖ ล้านบาท ในจำนวนนี้ได้จากเงิน

^{๑๒๓} วีรวัฒน์ กาญจนกุล "รัฐวิสาหกิจในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา" วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (เมษายน ๒๕๐๔) หน้า ๖๕๕

^{๑๒๔} คณะสำรวจเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาการของรัฐ..... หน้า ๑๕

ส่วนแบ่งธนาคารแห่งประเทศไทยเสีย ๑๐๓.๕ ล้านบาท ที่เหลืออีก ๑๐.๑ ล้านบาท ใ้จากเงิน
 ปันผลจากธนาคารและบริษัทบางแห่ง กับรายได้จากองค์การของรัฐ ในปีงบประมาณ ๒๕๐๕ และ
 ๒๕๐๖ รัฐบาลมีรายได้จากงบรัฐวิสาหกิจทั้งสิ้น ๒๐๖.๘ ล้านบาท และ ๒๒๖.๒ ล้านบาทตามลำดับ
 สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๐๗ ประมาณไว้ว่าจะได้ ๒๕๒.๘ ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ส่วนใหญ่ คือ
 ๑๒๐.๐ ล้านบาท จะได้จากเงินส่วนแบ่งธนาคารแห่งประเทศไทย นอกจากนั้นก็ เป็นรายได้จาก
 องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ๕๓.๐ ล้านบาท และรายได้จากการท่าเรือแห่งประเทศไทย ๑๐.๐
 ล้านบาท สำหรับรายได้จากรัฐวิสาหกิจประเภทผูกขาดซึ่งนำส่งเข้า เป็นรายได้งบประมาณ
 แแผ่นดินในงบภาคีการประเภทภาษีลักษณะผูกขาดนั้น ก็นับว่า เป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับ
 กับกำไรที่รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นได้รับในแต่ละปี ปัญหาในเรื่องนี้จึงอยู่ที่ว่า รัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 สำนักงบประมาณซึ่ง เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามระเบียบการบัญชีและการเงินของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๐๔
 ขอ ๒๗ ควรจะควบคุมให้รัฐวิสาหกิจดังกล่าวส่งรายได้หรือผลกำไรให้เข้ามาอยู่ภายใต้การควบคุม
 ทางงบประมาณแผ่นดินอย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐวิสาหกิจที่มีรายได้จากการดำเนินงาน
 งานสูงมาก ผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลกก็กล่าวไว้ว่า "รัฐบาลควบคุมการเงินอยู่บ้าง แต่ส่วน
 ใหญ่มิได้ควบคุม นอกเหนือไปจากการสอบบัญชีตามระเบียบเท่านั้น" ผู้เขียนมีความเห็นว่า การ
 ควบคุมให้รัดกุมขึ้นนั้นนอกจากจะทำให้รัฐบาลมีรายได้จากรัฐวิสาหกิจมากขึ้นแล้ว ก็ยังจะทำให้รัฐบาล
 มีโอกาสควบคุมการใช้จ่ายของรัฐวิสาหกิจเหล่านั้นให้อยู่ในลักษณะและจำนวนอันเหมาะสม นอกจาก
 นั้นแล้ว ยังมีผลทำให้งบประมาณแผ่นดินมีลักษณะสมบูรณ์ครบถ้วนด้วย อันเป็นหลักการที่สำคัญประการ
 หนึ่งของงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งหมายความว่า รายรับและรายจ่ายทุกอย่างควรจะปรากฏอยู่ใน

๑๒๕ สำนักงบประมาณ เอกสารงบประมาณฉบับที่ ๒ งบประมาณการรายรับประจำปี
 งบประมาณ ๒๕๐๗ หน้า ๑๘ - ๒๐

๑๒๖ คณะสำรวจเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาการของรัฐ.....หน้า ๒๔๗

๑๒๗ สำหรับในก้านส่วนราชการนั้น ก็มีมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ
 (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๐๓ บังคับไว้เช่นเดียวกัน

งบประมาณแผ่นดิน^{๑๒๘} เพื่อให้รัฐสภาได้ทราบถึงการรับและจ่ายเงินของรัฐบาลโดยครบถ้วนตามวิธีทางของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คณะสำรวจเศรษฐกิจของธนาคารโลกได้กล่าวไว้ว่า "จุดอ่อนอีกจุดหนึ่ง (ของประเทศไทย) ได้แก่การไม่นำรายได้ของรัฐบาลหลายประเภทมารวมเข้าไว้ในงบประมาณแผ่นดิน"^{๑๒๙}

อย่างไรก็ตาม เท่าที่กล่าวข้างต้นนี้มิได้หมายความว่า จะต้องให้รัฐวิสาหกิจเหล่านั้นนำผลกำไรของตนส่งเข้าคลังเป็นรายได้ของรัฐทั้งหมด เพราะการปฏิบัติเช่นนั้นอาจถือเป็นการแทรกแซงของรัฐบาลที่จะก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี ทั้งนี้ เนื่องจากว่ารัฐวิสาหกิจบางแห่งจำเป็นต้องเงินไว้สำหรับการขยายหรือปรับปรุงงานค่อย ถ้ารัฐบาลเรียกร้องให้ส่งผลกำไรทั้งหมดแล้ว ก็อาจจะทำให้โครงการของรัฐวิสาหกิจต้องชงักไป อันอาจเป็นอุปสรรคแก่ความก้าวหน้าขององค์การได้ คณะสำรวจเศรษฐกิจก็ได้ชี้แจงในเรื่องนี้ไว้ว่า

ไม่ได้อธิบายความว่า คณะสำรวจฯ เสนอแนะให้รัฐบาลเข้าไปเกี่ยวของแทรกแซงการดำเนินงานขององค์การเหล่านั้น คราใดที่องค์การสามารถบริหารงานได้เรียบร้อยและถูกต้องตามนโยบายของรัฐบาลอยู่แล้ว และก็ไม่ได้อธิบายความว่า องค์การเหล่านี้ควรจะส่งรายรับทั้งหมด หรือรายได้ที่ได้หักค่าเสื่อมราคาและเงินสำรองต่างๆ ออกแล้ว เข้างบประมาณแผ่นดินเพื่อจัดสรรการใช้จ่ายต่อไป^{๑๓๐}

แต่ข้อสงสัยในที่นี้ก็มีไต่หมายถึงว่า ถ้ารัฐวิสาหกิจใดมีโครงการขยายงานหรือปรับปรุงงานแล้ว ก็ไม่ต้องส่งกำไรหรือเงินปันผลให้แก่รัฐ รัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ และสำนักงบประมาณยังคงมีความจำเป็นและสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องพิจารณา

^{๑๒๘} บุญธรรม ทองไข่มุกด์ "งบประมาณแห่งประเทศไทย" (โรเนียว)

^{๑๒๙} คณะสำรวจเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาการของรัฐ..... หน้า ๒๔๖

^{๑๓๐} "เรื่องเดียวกัน" หน้า ๒๔๗

ไม่รอบคอบเสียก่อนว่า โครงการดังกล่าวนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์การรัฐวิสาหกิจนั้น ๆ หรือไม่เพียงใด เพราะกรณีอาจจะเป็นไปได้ว่า โครงการบางอย่างของรัฐวิสาหกิจที่จัดวางขึ้น และเสนอขออนุมัติต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องนั้น ไม่ใช่เป็นโครงการอันเป็นวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานขององค์การ และเท่าที่เคยปรากฏมาแล้วนั้น การที่รัฐวิสาหกิจบางแห่งไม่ยอมส่งเงินให้รัฐบาลนั้น ก็เพราะต้องการนำเงินไปฝากธนาคารพาณิชย์ เพื่อหวังได้ดอกเบี้ยมาเพิ่มผลกำไรและโบนัส หรืออาจนำไปใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย^{๑๓๑}

ความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในการควบคุมทางการเงินของรัฐวิสาหกิจ (โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับบางแห่ง) นั้น อาจจะต้องประสบกับความไม่ปรารถนาที่จะให้ความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย แต่ข้อบกพร่องเหล่านี้ไม่ได้รับการขจัดหรือปรับปรุงแก้ไขเสียแล้ว ผลที่เกิดขึ้นก็คือ ไม่เพียงแต่จะทำให้เงินทุนที่รัฐบาลจะนำมาใช้จ่ายในการพัฒนาการ เศรษฐกิจของประเทศน้อยกว่าเท่าที่ควรจะเป็นไปได้เท่านั้น แต่ยังจะทำให้ประชาชนมีความรู้สึกคลางแคลงใจในการบริหารงานของรัฐวิสาหกิจอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมไม่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ - ๒๕๐๘ รัฐบาลได้ประมาณไว้ว่า รายจ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจจากการลงทุนของรายได้ของรัฐวิสาหกิจตลอดระยะเวลา ๖ ปี จะมีจำนวนทั้งสิ้น ๔๕๕.๓๐ ล้านบาท สำหรับในระหว่าง ๓ ปีแรก คือปีงบประมาณ ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ จะมีจำนวนรวม ๓๓๔.๖๐ ล้านบาท แต่ปรากฏตามความเป็นจริงว่า ในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ รายจ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจโดยใช้รายได้ของรัฐวิสาหกิจมีจำนวนถึง ๑,๔๘๓.๑๗ ล้านบาท สูงกว่าที่ประมาณไว้ถึง ๑,๑๕๓.๕๗ ล้านบาท

การลงทุนจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๗ - ๒๕๐๘ ที่เจ้าหน้าที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่นั้น มีจำนวนทั้งสิ้นถึง ๑,๔๖๑.๔๗ ล้านบาท (ตัวเลขในแผนเดิม ๑๑๘.๗๐ ล้านบาท) น้อยกว่าการใช้จ่ายจริงในปีงบประมาณ ๒๕๐๔ - ๒๕๐๖ จำนวน ๓๑.๗๐ ล้านบาท

^{๑๓๑}

เมื่อพิจารณาถึงรายได้และกำไรสุทธิของรัฐวิสาหกิจในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๒ - ๒๕๐๖ (ดูตารางที่ ๓๒) แล้ว จะเห็นได้ว่า จำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ได้ประมาณไว้สำหรับปีงบประมาณ ๒๕๐๓ - ๒๕๐๕ นั้น อยู่ในขอบเขตที่เป็นไปได้

ตารางที่ ๓๒

รายได้และกำไรสุทธิของรัฐวิสาหกิจในระหว่างปีงบประมาณ ๒๕๐๒-๒๕๐๖

ปีงบประมาณ	รายได้	กำไรสุทธิ
๒๕๐๒	๓,๑๕๘.๖	๕๕๕.๐
๒๕๐๓	๓,๒๖๘.๕	๖๓๐.๐
๒๕๐๔ (๔ เดือน)	๓,๐๒๔.๒	๕๕๒.๐
๒๕๐๕	๔,๕๓๘.๑	๖๕๕.๐
๒๕๐๖ (ประมาณ)	๖,๒๘๖.๑	๗๕๘.๗

ที่มา : สำนักงบประมาณ.